

at der skal oprettes skriftlig Kontrakt, men at saa den ene Part, Mesteren, lader være at gjøre sin Pligt i saa Henseende, og naar saa det Dieblig kommer, da han er tjent med at jage Drengen bort, siger han: Saa din Vej, jeg har ingen Kontrakt med dig! Jeg sætter f. Ex. et saadant Tilfælde, hvor en Almuesmand paa Landet vil sætte sin Søn i Lære og kommer til Kjøbstaden, taler med en Mester og siger: Kan jeg faae min Søn i Lære hos Dem? Ja! Saa aftales det for en Tid, men Manden følger ikke saadan med den nyeste Lovgivning og veed ikke, at der er paabudt skriftlig Kontrakt; han tror, det Hele er i Orden, naar de have aftalt det, efter den gamle Sætning: En Mand er en Mand og et Ord et Ord. Han reiser saa hjem, men nogen Tid efter kommer Drengen hjem, og saa opdages det, at der ingen Kontrakt er, og saa kan Mesteren jage Drengen bort, naar han vil. Det er den Slags Konsekvenser, som kunne affødes af Loven, naar man ikke til Bestemmelsen om Nødvendigheden af skriftlig Kontrakt føjer en Straf for Mesteren, naar han ikke sørger for, at den er oprettet, og saa vil det være uundgaaeligt, at der affødes Skuffelser og Tab for Borgerne af den skriftlige Kontrakt, naar der ikke føies et Korrektiv til. Det er overhovedet det Betænkelige ved at stille Former op for Retshandler, at Folk ere udfatte for at blive narrede derved. Enten sker det af Forsømmelighed eller af Magelighed eller dæslige, at de opsætte det, selv om de ere enige om at have skriftlig Kontrakt. Naar saa det Dieblig kommer, hvor det er beileligt for den ene Part at bryde Forholdet, benytter han sig deraf, og saa er den Anden — i Reglen den godtroende — den, som det gaar ud over ved en saadan Leilighed, og som er udsat for at lide Tab. Endnu værre er det, naar — som det er fremhævet i den Henvendelse til Rigsdagen, vi nylig have faaet fra Lærlingeforeningen — Mesteren ligesvem lægger an paa at misbruge det saaledes, at han lader være at opsætte skriftlig Kontrakt, og naar det saa kondenerer ham, jager Drengen væk. Det er en Konsekvens, som det ikke blot fra et materielt, men ogsaa, om jeg saa maa sige, fra et ideelt Synspunkt forekommer mig, vi ikke bør godkende ved den opstillede Ordning. Vi have en Skat overleveret til os fra Fortiden i den Retssætning, at, hvad man lover, skal man holde, hvad enten det er mundtlig eller skriftlig. Nu forandre vi denne Regel og sige: Kun den skriftlige Kontrakt binder! Men det er dog betænkeligt saaledes at sige: Selv om Du har lovet Noget, behøver Du ikke at holde det, saasnart det ikke er skriftligt. Saa maa vi stille et Korrektiv op ved Siden af, som paalægger den ene af Parterne at sørge for, at Kontrakten bliver skriftlig oprettet. Kun naar dette søies til, kan

det forsvares at betinge dens Gyldighed af den skriftlige Oprettelse, og derfor er det, at det forekommer mig, at det vil være rigtigst fremdeles at holde paa denne Straffebestemmelse. Dette er ogsaa mit Svær til den Indvending fra det ærede Mindretal, at det vilde være upraktist at føie en Straffebestemmelse til. Ganske vist, naar Parterne ere enige og blive sammen, er der ingen Anledning til at føie en saadan Straffebestemmelse til, men netop i saadanne Tilfælde, hvor Mesteren misbruger det, at der ikke er oprettet skriftlig Kontrakt, til at jage Drengen bort, kræver Rettsbevidstheden ligesvem, at der paalægges ham Ansvar for en saadan Handlemaade, og der vil Bestemmelsen være praktist. Saa kommer Drengen til Politiet og klager over, at Mesteren har jaget ham bort, og saa vil der være Anledning til at ramme Mesteren, fordi han har undladt at oprette skriftlig Kontrakt, hvor det var Forudsætningen fra begge Sider, at den skulde oprettes. Et æret kongevalgt Medlem (Kaiser), som ligeledes er i Mindretal, fremhævede imidlertid, at det var unaturligt saaledes at tvinge Parterne til at oprette Kontrakt, hvor de ikke selv vilde. I den Anledning kom jeg til at bruge nogle Udtryk, som ganske vist ikke vare fuldt korrekte, men Meningen med dem, ifølge den Sammenhæng, hvori de bleve udtalte, var sikkerlig en saadan, som jeg fremdeles maa fastholde; thi ganske vist lægger Lovet forskjellige Vaand paa Parterne, men der er eet Punkt, hvor den ikke lægger Vaand paa dem, og det er med Hensyn til Tiden for Lærlingeforholdets Varighed. Efter Regjeringens Forslag var det endog saa stillet saa frit, at Tiden ikke engang behøvede at være omstalt i Kontrakten, men vi have i saa Henseende stillet Forslag om, at der skal i Kontrakten indføres en Bestemmelse om Læretidens Varighed, men hvor lang eller hvor kort den skal være, er fuldstændig overladt til Parternes frie Bestemmelse. Det var det, jeg sigtede til, naar jeg sagde, at det stod dem frit at ordne Forholdet, som de selv vilde, nemlig at sætte Forholdet saa kort eller saa langt som de vilde. Det forekommer mig nemlig ikke, at det, der kan skræmme fra at oprette skriftlig Kontrakt, skulde være de Bestemmelser, som Forslaget indeholder for den Tid, hvori Forholdet bestaar, thi de ere virkelig saaledes, forekommer det mig, at ingen Mester kan finde noget Ubilligt deri. Derimod kan jeg godt forstaa, at en Mester finder sig brøstholden ved at skulde tage en Lærling paa f. Ex. 4 eller 5 Aar, naar han ikke veed, hvad der mulig kan blive ud af Drengen. Men naar dette Vaand ikke paahviler ham, naar han ikke er bunden med Hensyn til Forholdets Varighed, ser jeg ikke, hvad der egentlig skulde skræmme ham fra at slutte denne